

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

1.

Aynı mahallede oturan Ahmet ve arkadaşı Emir hafta sonu birlikte zaman geçirmek için Ahmet'in evinde buluşmaya karar verdiler. Emir arkadaşının evine gitmek için evinden çıkıp anayolları takip ederek önce doğu yönünde ilerlemiş sonra güneye tekrar doğu yönünde devam ettiğinde Ahmet'in evinin önüne ulaşmıştır.

Buna göre Emir'in evi krokide nerde olabilir?

- A) Caminin batısında
- B) Devlet Hastanesinin doğusunda
- C) Okulun güneydoğusunda
- D) Manavın güneyinde
- E) Eczanenin kuzeydoğusunda

2. Zeynep arkadaşları ile coğrafya dersine çalışırken " Aynı enlem üzerinde yer alan noktalara güneş ışınları aynı açı ile geldiği için bu noktaların sıcaklıkları da aynı olur" demiştir.

Zeynep bu durumda;

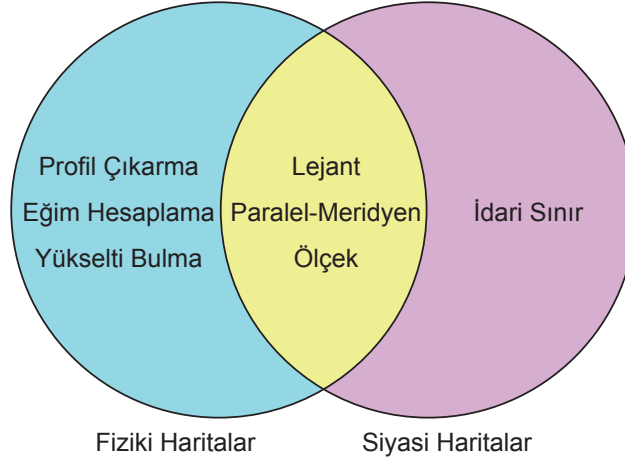
- I. yer şekilleri,
- II. dünyanın şekli,
- III. kara ve denizlerin dağılışı

unsurlarından hangilerinin sıcaklık üzerindeki etkisini dikkate almamıştır?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) I ve III.

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

3. Konularına göre haritalar, fiziki ve siyasi olmak üzere ikiye ayrılır. Bu haritaların ikisinden de elde edilen ortak bilgilerin yanında sadece birinden elde edilen bilgiler de bulunmaktadır.

Buna göre, aşağıdaki bilgilerden hangisi yalnızca fiziki haritalardan elde edilmektedir?

- A) İki nokta arasındaki uzaklığı bulmak
- B) Bir yerin coğrafi koordinatlarını belirlemek
- C) Harita üzerinde bir yerin alanını hesaplamak
- D) Harita üzerindeki işaretlerin ne anlama geldiğini belirlemek
- E) Yer şekillerinin yükseltisi hakkında fikir yürütmek

4.

Kroki: Bir alanın kuş bakışı görünümünün ölçek kullanılmadan düzlem üzerine aktarılmasına denir.

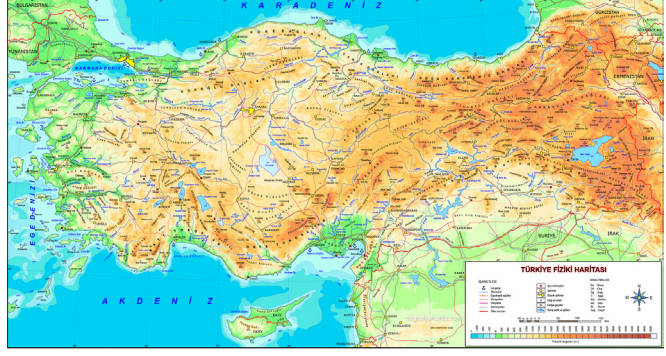
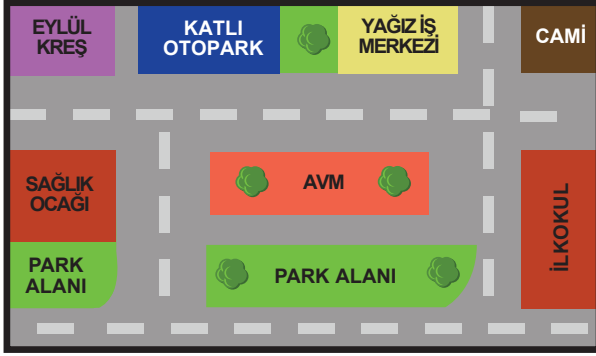
Harita: Yeryüzünün tamamının ya da bir kısmının kuş bakışı görünümünün belli bir oranda küçültülerek düzlem üzerine aktarılmasına denir.

Buna göre bir çizimin harita ya da kroki olduğunu belirleyen temel unsur aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kuşbakışı görünüm
- B) Düzlem üzerine aktarma
- C) Belli oranda küçültme
- D) Kullanılan işaretler
- E) Çizilen alanın büyüklüğü

1. Ünite: Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

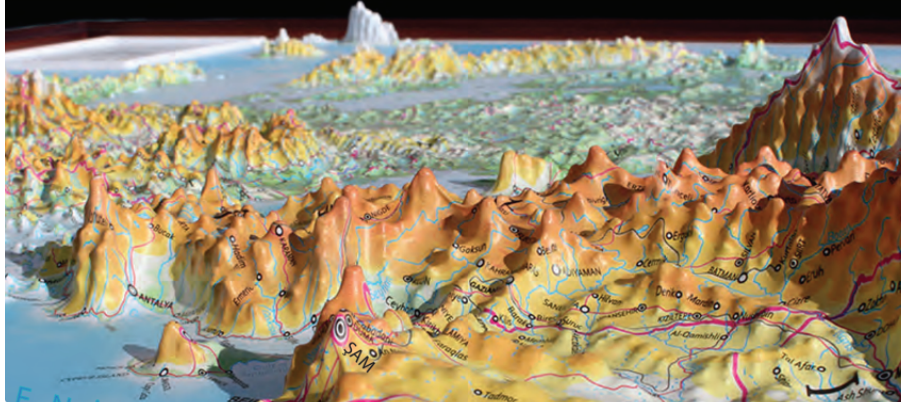
5. Aşağıda bir bölgenin krokisi ile Türkiye Fiziki haritası verilmiştir.

Haritalar üzerinde uzunluk ve alan hesaplamaları yapılabilirken, krokilerde böyle bir hesaplama yapılamaz.

Bu durum aşağıdakilerden hangisi ile açıklanabilir?

- A) Kroki ve haritaların kullanım amacının farklı olması
 - B) Haritalarda kullanılan sembol ve işaretlerin fazla olması
 - C) Krokiler kabataslak çizimler iken haritaların orantılı çizimler olması
 - D) Krokilerin haritalara göre daha küçük alanların çiziminde kullanılması
 - E) Haritalarda cadde ve sokaklar belirgin olarak gösterilmezken, krokilerde belirgin olması
6. Yer şekillerini haritalara aktarma yöntemlerinden biri de kabartma yöntemidir. Bu yöntemle yeryüzü şekilleri belirli bir ölçek dâhilinde küçültülerek oluşturulan üç boyutlu maketlerdir.

Bu yöntem ile yapılmış haritalar için;

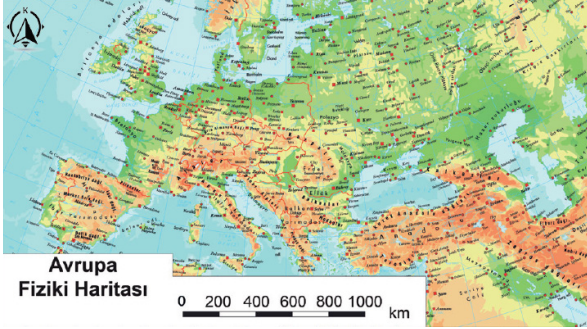
- I. yer şekillerinin gerçeğe en yakın gösterildiği haritalardır,
- II. diğer harita çizim yöntemlerine göre daha maliyetlidir,
- III. idari sınırları gösteren haritalar da bu yöntemle gösterilir

özelliklerinden hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I.
- B) Yalnız II.
- C) Yalnız III.
- D) I ve II.
- E) II ve III.

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

7. Dünya üzerindeki bir yerin gerçek görüntüsünün haritaya aktarılması aşamasında kullanılan küçültme oranına ölçek denir. Ölçeğin paydasındaki sayı haritanın küçültme oranına karşılık gelir. Aşağıda küçültme oranları farklı olan iki harita verilmiştir.

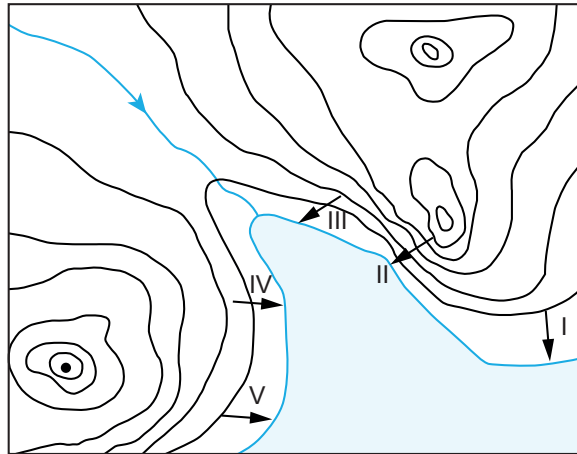
Avrupa Fiziki Haritası

Türkiye Fiziki Haritası

Buna göre haritalar ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

- A) Türkiye fiziki haritası daha ayrıntılıdır.
B) Türkiye fiziki haritası daha büyük ölçeklidir.
C) Avrupa fiziki haritasında küçültme oranı daha fazladır.
D) Türkiye fiziki haritasında gerçek boyuta göre hata payı daha fazladır.
E) Avrupa fiziki haritasında göllerin gerçek alanları ile haritadaki alanları arasındaki fark daha fazladır.
8. Falez; kıyılarda bulunan ve dalga aşındırmasına bağlı olarak meydana gelmiş dikliklerdir. Falezlerin bulunduğu kıyılarda kısa mesafede deniz derinliği artar. Aşağıda eş yükselti eğrileriyle çizilmiş bir bölgenin haritası verilmiştir.

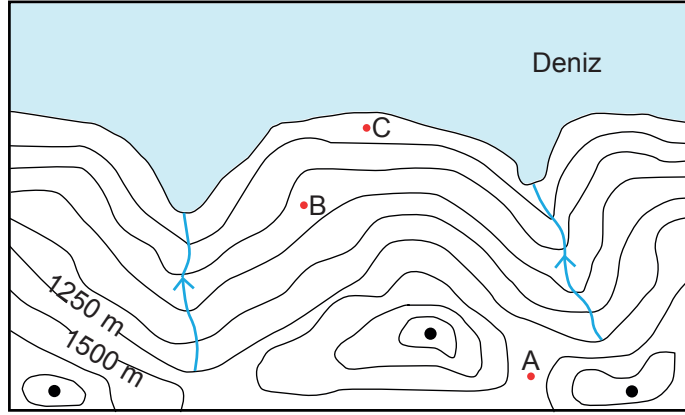

Buna göre haritada gösterilen oklardan hangisi yönünde hareket edildiğinde denizin derinliğinin daha kısa mesafede arttığı söylenebilir?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

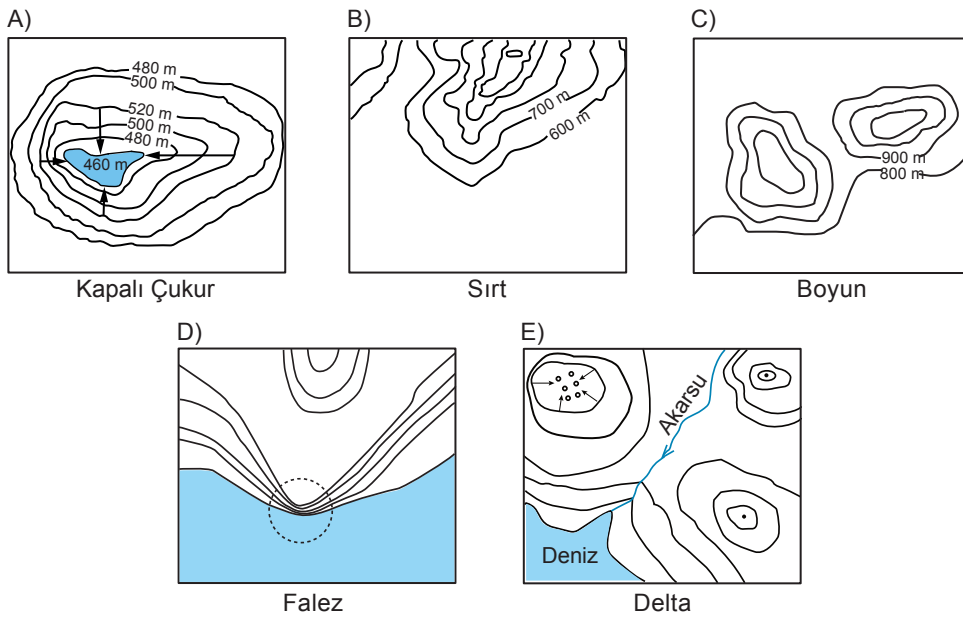
9. Fiziki haritalarda kullanılan renkler arazinin yükseltisine bağlı olarak farklılık gösterir. Deniz seviyesinden 500 m yükseliğe kadar olan yerler yeşil renk ile gösterilirken, 500 m ile 1000 m arası sarı renk, 1000 metrenin üzerindeki yüksek yerler ise kahverengi ve tonları ile gösterilir.

Yukarıdaki harita yükselti basamaklarına göre renklendirme yapılırsa A, B ve C noktalarının bulundukları aralıklar hangi renkler ile gösterilir?

<u>A</u>	<u>B</u>	<u>C</u>
A) Yeşil	Sarı	Kahverengi
B) Kahverengi	Sarı	Yeşil
C) Sarı	Yeşil	Kahverengi
D) Kahverengi	Yeşil	Sarı
E) Sarı	Kahverengi	Yeşil

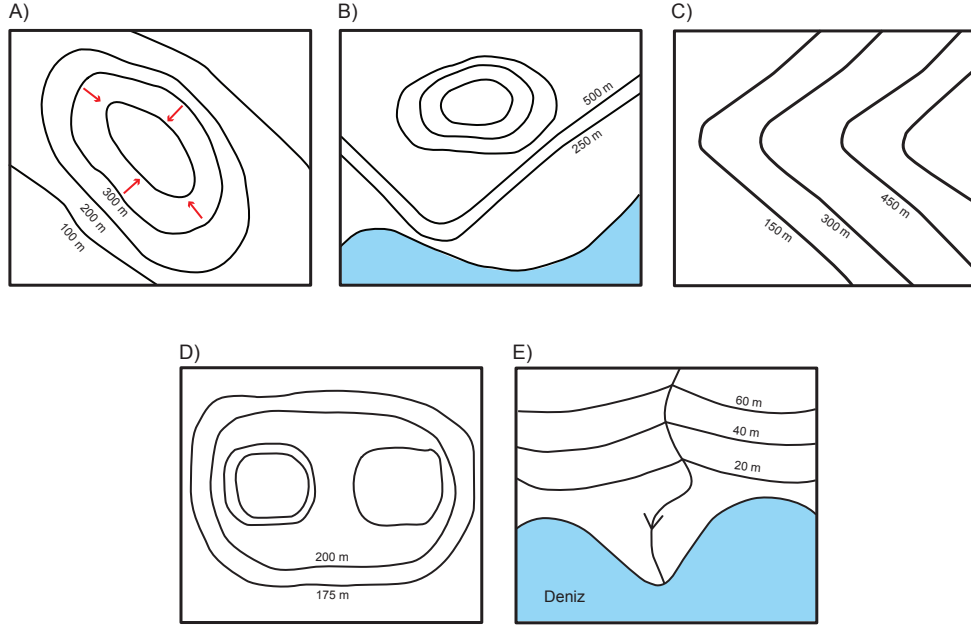
10. Aşağıda eş yükselti eğrileriyle gösterilen yer şekillerinden hangisi yanlıştır?

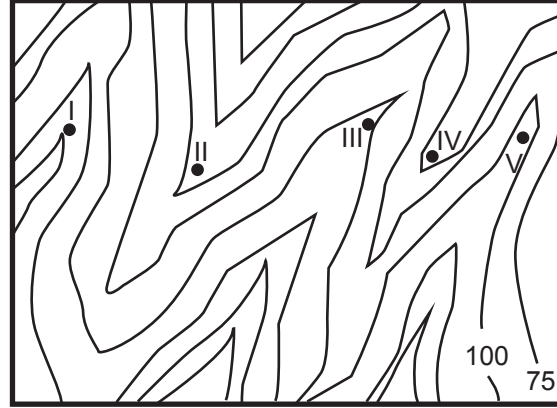
1. Ünite:
Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

11. Eş yükselti eğrileri deniz seviyesinden itibaren yükseklikleri aynı olan noktaların birleşmesiyle oluşan ve birbirini kesmeyen eğrilerdir. Genel olarak en dıştaki eğriden içteki eğriye doğru yükseklikleri artar.

Aşağıda eş yükselti eğrileri ile çizilen yer yer şekillerinden hangisi bu açıklamaya ters düşer?

12. İzohips eğrilerinin yükseltisinin arttığı yöne doğru büküm yaptığı yerler vadi konumundadır. Sırt ise izohips eğrilerinin bir yamaçta yükseltinin azaldığı yöne doğru yapmış olduğu bükümlerdir. Engbeli ve dağlık alanlarda vadiler ulaşım için oldukça önemli yerlerdir. Bu yerlerde bazen köprülerle ulaşım sağlanır. Sırtlarda ise ulaşımı sağlamak için genellikle tüneller yapılır.

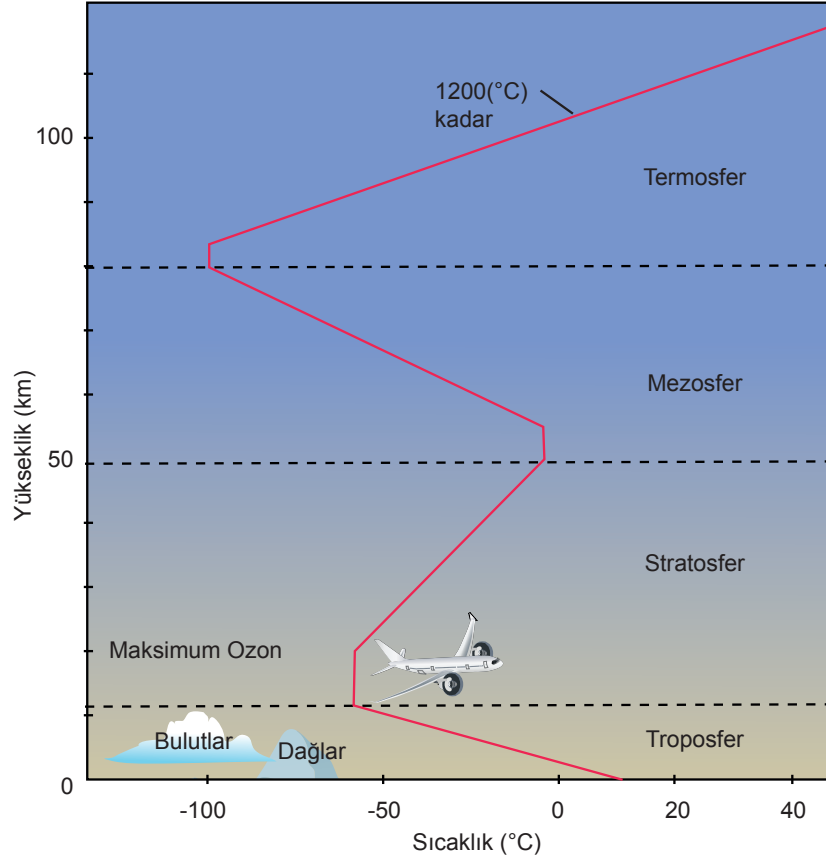

Buna göre harita üzerinde numaralandırılmış yerlerde ulaşımı sağlamak için hangileri köprü hangileri tünel için uygun alanlardır?

<u>Tünel</u>	<u>Köprü</u>
A) I, III, V	II, IV
B) I, II, IV	III, V
C) II, IV	I, III, V
D) I, II	III, IV, V
E) II, IV, V	I, III

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

13. Aşağıdaki görselde atmosferdeki sıcaklık değişimi verilmiştir.

Buna göre atmosferdeki sıcaklık değişimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) En yüksek sıcaklıklar Termosferde görülmektedir.
- B) Termosferde sıcaklık değişimi daha fazladır.
- C) Termosfer ile Stratosferde yükselti arttıkça sıcaklık artar.
- D) Troposferde ve Mezosferde yükselti arttıkça sıcaklık azalır.
- E) Stratosferde yatay hava akımları nedeniyle sıcaklık dağılışı dengelidir.

14. Anadolu'nun farklı illerinde bulunan eski Türk konaklarının kapı ve pencereleri genellikle güneye doğru bakmaktadır. Kuzeye bakan cephelerde ise pencere yok denecek kadar azdır.

Eski Türk konaklarının bu özelliği aşağıdakilerden hangisi ile daha ilgilidir?

- A) Şiddetli yağışların etkisinden korunmak
- B) Güneş ışığından daha uzun süre yararlanmak
- C) Kuzey yönünden esen rüzgârlardan korunmak
- D) Sıcaklıkların yüksek olduğu günlerde serinlemek
- E) Sel ve taşkın gibi doğal afetlerin zararlarını azaltmak

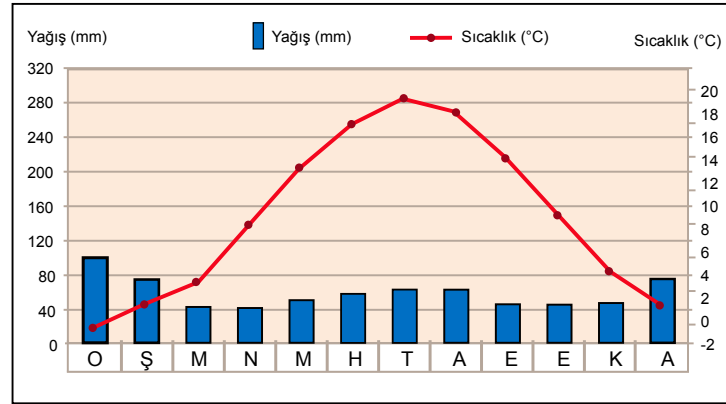
1. Ünite: Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

15. Hava durumu: Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarıdır. Hava olaylarını inceleyen ve hava olayları ile ilgili tahminlerde bulunan bilim dalına ise meteoroloji adı verilir.

İklim: Geniş alanlarda uzun yıllar boyunca görülen atmosfer olaylarının ortalama durumudur. İklimi inceleyen bilim dalına ise klimatoloji denir.

Aşağıdaki tabloda meteoroloji istasyonu verileri kullanılarak bir yere ait 5 günlük hava tahmini ile yıllık ortalama sıcaklık ve yağış grafiği verilmiştir.

Tarih	TAHMİN EDİLEN				
	Sıcaklık °C		Hadise	Nem (%)	
	En Düşük	En Yüksek		En Düşük	En Yüksek
12 Ocak Pazartesi	11	15		84	100
13 Ocak Salı	7	14		78	100
14 Ocak Çarşamba	8	13		70	93
15 Ocak Perşembe	7	13		68	88
16 Ocak Cuma	6	12		70	93

Tanımlar ve grafikler dikkate alındığında;

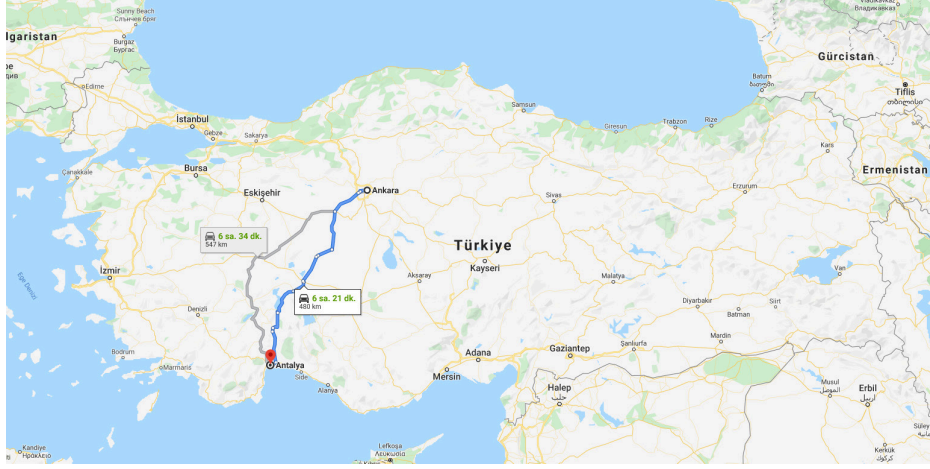
- 12 Ocaktan 16 Ocak tarihine kadar sıcaklık mevsim normalleri üzerindedir.
- Hava tahmininde verilen yağış durumu iklim şartlarına uygundur.
- Kış mevsimi sıcak ve yağışlı yaz mevsimi ise serin geçmektedir.

yorumlardan hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) Yalnız III. D) I ve II. E) II ve III.

1. Ünite: Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

16. Ankara'da yaşayan Saliha ve ailesi, yarıyıl tatili için Antalya'daki akrabalarını ziyarete gitmeye karar vermişlerdir. Aşağıdaki haritada, Ankara – Antalya arasındaki araç güzergâhı verilmiştir.

“Güneye doğru yol alırken, Polatlı - Akşehir arasında yoğun kar yağışı ve sisten yol almamız oldukça güçleşti, hatta bir ara arabamız kaydı ve zincir takmak zorunda kaldık. Toros dağlarını tırmanırken buzlanma şiddeti daha da arttı. Torosları aşıp güneye, Antalya'ya doğru yol alırken rahat bir nefes aldık, sanki kara kış bitmiş, bahar havası gelmişti. Bu kadar kısa sürede, iklimde böyle bir değişim hepimizde büyük şaşkınlığa neden oldu”.

Yolculuğun yapıldığı tarihte ülkemizin genel hava durumu ve iklim koşulları için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Ülkemizde kış koşulları yaşanmaktadır.
- B) Antalya'da hava durumu ulaşım için sorun oluşturmamıştır.
- C) Polatlı - Akşehir arasında hava koşulları görüş mesafesini kısaltmıştır.
- D) Ülkemizde kısa mesafelerde iklim ve hava koşulları değişir.
- E) Antalya'da yaz mevsimi yaşanmaktadır.

17. Akdeniz iklimi genel olarak yazları sıcak ve kurak; kışları ise ılık ve yağmur yağışlı bir iklim olarak tarif edilmektedir.

Buna göre Kuzey Yarım Küre'de Akdeniz İklim Bölgesi içerisinde yer alan bir merkezde aşağıdakilerden hangisinin yaşanması iklimin genel karakteri ile uyuşmamaktadır?

- A) Haziran ayının sıcak ve kurak geçmesi
- B) Kış aylarında kapalı ve bulutlu havanın görülmesi
- C) Temmuz ayı içerisinde güneşli bir günün yaşanması
- D) Ocak ayında sıcaklık ortalamasının 0 °C nin üzerinde olması
- E) Şubat ayı içerisinde iki hafta boyunca kar yağışının görülmesi

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

18. Meltem rüzgârları gün içinde kara ve denizlerin farklı ısınma özelliklerinden kaynaklanır. Kara ve denizlerin farklı ısınmalarına bağlı olarak bu rüzgârlar kara ve deniz arasında gün içinde yön değiştirir.

Aşağıdaki görselde bir yaz günü meltem rüzgârının yönünü belirlemek için kıyıya rüzgâr tulumu dikilmiştir.

Bu rüzgâr tulumunun gün içinde rüzgârı alma yönü aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

<u>Gündüz</u>	<u>Gece</u>
A) Batıdan	Doğudan
B) Kuzeyden	Güneyden
C) Güneyden	Kuzeyden
D) Doğudan	Batıdan
E) Kuzeyden	Doğudan

19. Dar bir alanda kısa süreli olarak yaşanan atmosfer olaylarına **hava durumu** denir.

Geniş bir bölgede uzun yıllar boyunca yaşanan atmosfer olaylarının ortalama durumuna **iklim** adı verilir.

Buna göre;

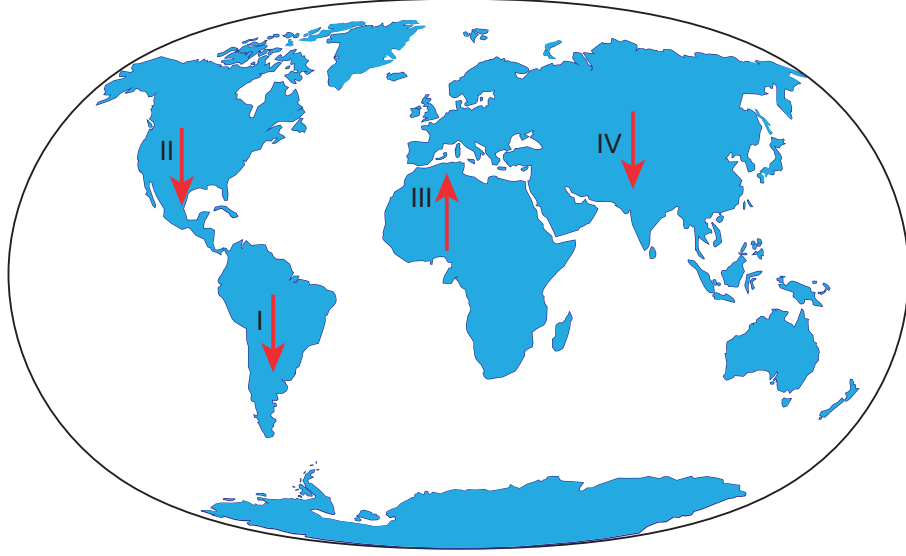
- I. Konya Havzası'nda ilkbahar mevsiminin yağışlı geçmesi tahıl tarımını olumlu etkilemiştir.
- II. İstanbul Boğazı'nda sabah saatlerinde oluşan yoğun sis nedeniyle vapur seferlerinde aksamalar yaşandı.
- III. Rize çevresinde her mevsimin yağışlı geçmesi su isteği fazla olan çay gibi ürünlerin yetişmesine imkan sağlamıştır.
- IV. Antalya'da bugün son yılların en düşük sıcaklıklarının görüleceği bu sebeple don olayına karşı çiftçiler önlem aldılar.

olayların iklim ve hava durumu olarak sınıflandırılması aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

<u>hava durumu</u>	<u>iklim</u>
A) I ve II	III ve IV
B) II ve III	I ve IV
C) II ve IV	I ve III
D) I ve IV	II ve III
E) I ve III	II ve IV

1. Ünite:
Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

20. Rüzgârlar, enlem etkisine bağlı olarak ulaştıkları yerin sıcaklığını artırıcı ya da azaltıcı yönde etkilerler. Aşağıdaki harita üzerinde verilen oklar yönünde esen bazı rüzgârlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu rüzgârların ulaştıkları yerdeki sıcaklığa etkileri ile ilgili aşağıdaki eşleştirmeler yapılmıştır.

	Sıcaklığı azaltır	Sıcaklığı artırır
I	✓	
II	✓	
III		✓
IV		✓

Yalnızca enlem etkisi dikkate alındığında bu eşleştirmelerden hangileri doğrudur?

- A) I ve II. B) I ve III. C) II ve III. D) II ve IV. E) III ve IV.

1. Ünite: Doğal Sistemler (Harita Bilgisi, Atmosfer, Hava Durumu ve İklim)

21. Troposfer katmanında yükseldikçe sıcaklık her 200 metrede 1°C azalmaktadır.

Bu durumun nedeni aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Troposferin kalınlığının her yerde aynı olmaması
- B) Troposferde yükseldikçe hava yoğunluğunun azalması
- C) Atmosferin şeklinin Dünya'nın şekline benzer olması
- D) Troposferin yerden yansıyan ışınlarla ısınması
- E) Troposferin güneş ışınlarını yıl içinde farklı açılarla alması

22. Haritalarda mekânsal verilerin gösterilmesinde üç temel sembol kullanılır. Bunlar nokta, çizgi ve alandır.

Noktalama Yöntemi: Mekânsal verilerin konumunun, dağılışının, sayısının ve yoğunluğunun noktalar yardımıyla gösterilmesidir.

Çizgi Yöntemi: Yeryüzündeki bazı özelliklerin harita üzerinde çeşitli biçimlerdeki çizgilerle gösterilmesidir.

Alan Yöntemi: Yeryüzünde geniş yer kaplayan alanların harita üzerinde hücreler içine alınarak buraların farklı renk, işaret ve tonlamalar ile gösterilmesi yöntemidir.

Buna göre;

- I. akarsular,
- II. sanayi tesisleri,
- III. orman bölgeleri

haritalara aktarılırken kullanılacak yöntemler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

<u>I</u>	<u>II</u>	<u>III</u>
A) Noktalama	Çizgi	Alan
B) Çizgi	Noktalama	Alan
C) Noktalama	Alan	Çizgi
D) Çizgi	Alan	Noktalama
E) Alan	Çizgi	Noktalama

Cevap anahtarına ulaşmak
için karekodu okutunuz.